

Svenska 1 - Helt enkelt

Bearbetad text och bild
Information till läraren

Originalbokens ISBN: 978-91-88229-10-6

SPSM-verksnummer: 41281

Den här läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur det pedagogiskt anpassade läromedlet skiljer sig från originalläromedlet och om hur ni kan arbeta med det.

Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom att text och bilder bearbetas. Bearbetningen av läromedlet innebär att eleven kan använda samma läromedel som sina seende klasskamrater. Innehållet har samma syfte, nivå och pedagogiska innehåll som originalet.

SPSM producerar e-böcker i Textview- och HTML-format. Läromedlet kan också framställas i tryckt punktskrift. E-boksformatet HTML kan finnas i två olika versioner, en version med bearbetad text och bild och en obearbetad version.

Till det anpassade läromedlet kan det finnas tillhörande svällpappersbilder. Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Detta för att bilder och punktskrift inte ska skadas.

Till svällpappersbilderna finns en separat läraranvisning. I den finns det tips på hur man avläser och utforskar en taktill bild tillsammans med eleven. Läraranvisningen bifogas med leveransen av svällpappersbilderna men den finns också som nedladdningsbar pdf i SPSM:s webbutik.

Du kan behöva ytterligare vägledning gällande punktskrift. Se till att ha tillgång till Punktskriftsnämndens handledningar. De finns som nedladdningsbara pdf:er på Punktskriftsnämndens hemsida. I handledningarna står det exempelvis hur olika punktskriftstecken ser ut i punktskriftsboken och på svällpappersbilderna.

Följande skrifter är bra att ha till hands:

- *Svenska skrivregler för punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Punktskriftens skrivregler för matematik och naturvetenskap*, Punktskriftsnämnden
- *Fonetik och punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Räkna med mig*, SPSM

Har du frågor, eller vill dela med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av detta läromedel, mejla till anpassningsfunktionen@spsm.se.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på telefonnummer 010-473 57 11.

Trevlig läsning!

Innehåll

E-bok i HTML-format	1
E-bok i Textview-format	2
Tryckt punktskrift	2
Generella förändringar av boken	4
Sidspecifika förändringar	5
Pedagogiska tips	7
Bildbeskrivningar	10

Information om de olika formaten och text till läsaren

E-bok i HTML-format

Webbläsare

En bok i HTML-format läser du i en webbläsare. Tänk på att boken kan se olika ut i olika webbläsare. Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. Kontakta SPSM om ni får problem med webbläsare.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

Boken har inga svällpappersbilder men det finns några bildbeskrivningar.

Vid exempeltexter med kommentarer finns kommentarerna efter hela texten.

Framhävda och viktiga ord står med versaler. På några ställen är framhävda bokstäver placerade inom parentes.

E-bok i Textview-format

En e-bok i Textview-format läser du i läsprogrammet Textview. Läsprogrammet finns att ladda ned gratis från Myndigheten för tillgängliga medier. Textview finns endast för Windows-datorer.

Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. En e-bok i Textview-format är organiserad som en pärm med flikar.

Stilsorter som till exempel fet eller kursiv stil återges inte i Textview-boken. Eventuell markerad text skrivs istället med VERSALER.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

Boken har inga svällpappersbilder men det finns några bildbeskrivningar.

Vid exempeltexter med kommentarer finns kommentarerna efter hela texten.

Framhävda och viktiga ord står med versaler. På några ställen är framhävda bokstäver placerade inom parentes.

Tryckt punktskrift

Punktskrift kan tryckas på två olika sätt. För de som är ovana punktskriftsläsare är punktskriften tryckt med dubbelt radavstånd. Det kallas för glesskrift. För de som är mer vana är punktskriften tryckt med enkelt radavstånd, så kallad tätskrift. Boken kan även tryckas enkelsidigt eller dubbelsidigt.

Svartskriftskopia av punktskriftsboken

Följ med i elevens bok! För att du ska kunna läsa samma text som eleven läser finns en nedladdningsbar pdf som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Där kan du se hur hela boken, sida för sida, är pedagogiskt bearbetad.

Pdf:en är en spegling av punktskriftsboken, men i svartskrift, vilket innebär att punktskriftens förtecken för siffror, versaler, stilsorter och liknande återges med svartskriftstecken. Till exempel kommer du att se siffertecknet (p3456) som tecknet #, och versaltecknet (p6) som tecknet _ före bokstaven.

Pdf:en finns att ladda ner i SPSM:s webbutik, <https://webbutiken.spsm.se/>

Sök på bokens titel i SPSM:s webbutik och ladda ner pdf-filen som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Ett tips om du vill skriva ut den är att skriva ut flera miniatyrsidor på samma ark. Det går förstås också bra att läsa **Svartskriftskopia av punktskriftsboken** digitalt.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

Boken har inga svällpappersbilder men det finns några bildbeskrivningar.

Vid exempeltexter med kommentarer finns kommentarerna efter hela texten.

Kursiv stil finns på framhävda och viktiga ord. På några ställen är framhävda bokstäver placerade inom parentes.

Generella förändringar av boken

I detta avsnitt beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens läromedel, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.

Titta i elevens e-bok, eller i Svartskriftskopia av punktskriftsboken, för att se exakt hur det pedagogiskt bearbetade läromedlet skiljer sig från originalboken.

- Eventuella stavfel från originaltexten kan ha korrigerats.
- Baksidestext och texten om klimatpåverkan har utgått.
- Boken har inga svällpappersbilder.
- Det finns många tecknade "utfyllnadsbilder" i förlagan, dessa har ej beskrivits. De bilder som har bildbeskrivningar är foton och bilder av betydelse. Bildbeskrivningarna är korta och kan behöva ytterligare beskrivning av läraren.
- Alla ikon-bilder är strukna.
- Alla NP (som är NP-symbol i förlagan) skrivs som gemener och inom parentes: (np)
Ex. sid. 11
- Exempelfraser och exempelmeningar (som i förlagan ofta är kursiverade) föregås av prefixet Ex:
- Många "stryk under" och "ringa in" är ändrade till "markera".
- Kursiv stil finns på framhävda och viktiga ord. På några ställen är framhävda bokstäver placerade inom parentes. Ex. sid. 229 (BIFF-regeln). Där finns denna text före exemplen: *Markerade bokstäver har placerats inom parentes.*
- Understrukna ord som är viktiga har märkt med kursiv stil.
- Vid exempeltexter, där förlagan har kommentarer vid sidan om texten, är kommentarerna placerade efter hela texten.
- Betygsmatriser har gjorts som punktlistor med listrubriker.
- Sidorna 208-209. Till uppgifterna 8A och 8B finns fyra exempeltexter. Dessa är felnumrerade i förlagan men har rättats i den pedagogiskt anpassade texten.

Sidspecifika förändringar

Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar, förutom de generella, som vi vill göra dig särskilt uppmärksam på. Det kan vara uppgifter som har utgått eller sidspecifika instruktioner till dig som lärare, till exempel att ta fram konkret material. Det kan också handla om att återanvända uppgifter eller bilder från tidigare avsnitt.

62

Bilden är flyttad till sidan 63 under "5. Bild och lyrik"

Bildbeskrivning finns men beskriv gärna bilden ytterligare för eleven då den ingår i uppgiften.

120

Texten som finns i marginalen (i förlagan) är placerad inom parentes och före den text som kommentaren gäller.

145

Beskrivningen som finns av serierutorna är enbart texten.

Beskriv gärna bilderna för eleven. På sid. 205 Uppg. 2A hänvisar uppgiften till denna serie. (Se mer info på sid. 205 här nedan)

150

Bildexemplet på blockcitatsstrukturer är struket. Förklara gärna lite extra hur det kan se ut.

152

Bildexemplet på styckeindelning är struket. Förklara gärna lite extra hur det kan se ut.

192

Creative Common-licenser

Här är symbolerna kort beskrivna före de olika texterna:

Symbol: Människa

Symbol: Likhetstecken

Symbol: Överstruket dollartecken

Symbol: Rund pil som går moturs

205

Uppgift 2A

Ordet "Rita" är ändrat till "Skriv".

Meningen "Det gör inget om du inte kan rita fint." är struken.

273

Tabellen är skriven som brödtext:

Personer - Sammanhang

a) Din jämnåriga kompis. - Be om skjuts hem.

b) En främmande gammal tant. - Be om att få en femma till kundvagnen.

osv.

Pedagogiska tips

I detta avsnitt hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med boken. Här finns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som ni kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

Tid, förförståelse, individuell genomgång och syntolkning

- Den punktskriftsläsande eleven behöver mer tid till uppgifterna och det är elevens rättighet att få tillräckligt med tid även vid prov.
- Eleven med synnedsättning behöver förförståelse inför momentet eller uppgiften som kommer. Till exempel att få tid att läsa igenom text eller bildbeskrivningar eller titta på svällpappersbilden innan eleven lyssnar på en hörövning eller ska genomföra en uppgift.
- Du behöver syntolka bilder, dels de som visas tillsammans i klassrummet och dels individuellt till eleven. Informationen från bildbeskrivningar eller svällpappersbilder kan aldrig ge exakt samma information som seende elever får genom att titta på bilderna. Samtal om bilderna som förekommer i boken kan ge extra information som eleven kan ha nytta av för att få samma förståelse som sina seende klasskamrater.
- Om boken innehåller återkommande figurer eller personer behöver eleven få en presentation av dessa.
- Det som är allmänt känt som till exempel kända personer, berömda byggnader, konstverk och så vidare bör beskrivas.

Praktiskt arbetssätt för eleven och läraren

- Eleven behöver god ordning på sin dokumentation av svar och liknande genom att ha särskilda mappar för olika böcker/ämnen på sin dator där de kan lagra sina filer.
- Eleven kan anteckna kapitel, avsnitt och sedan uppgiftsnummer vid svar.
- Markera kapitlets styckeordlista i punktskriftsboken med gem eller liknande, så att det går snabbt att växla mellan text och ordlista.
- Praktiska hjälpmedel kan vara häftmassa eller vaxsnören för att markera saker.
- Var inte rädd för att klippa isär svällpappersbilder om det passar din elev bättre att arbeta med ett objekt i taget.
- Du kan också täcka delar av svällpappersarket med till exempel ett blankt papper om det är för många objekt på svällpappersarket.

- Eleven behöver förstås tillgång till grundutrustning såsom kartor och andra basbilder i svällpapper. Du hittar dessa i webbutiken.
- Hjälp eleven att undersöka och förstå sig på tabeller och hur dessa kan vara uppställda. Många gånger bearbetas tabeller till listor i de bearbetade läromedlen, men färdigheten att läsa tabeller har man nytta av.
- Undersök den information som finns på SPSM:s webbplatser:
 - <https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/synnedsattning/>
 - <https://webbutiken.spsm.se/>
 - <https://www.spsm.se/stod-och-rad/sprak-och-kommunikation/punktskrift/>

Undervisning i matematik och NO

- Eleven måste få tid att undersöka laborationshjälpmedel före laboration.
- Eleven behöver taktila mätverktyg som linjal och gradskiva, passare, molekylmodeller med kulor och pinnar, modeller som visar på kvadrat och kubikmått (cm, dm), ritmuff, häftmassa, abakus, taktil klocka med rörliga visare.
- Konkret material som plockmaterial (till exempel knappar, multikuber, stenar eller dylikt) i kombination med sorteringsfack är lämpligt för de yngre årskurserna.
- Låt eleven använda kroppen som måttenhet.
- Istället för att eleven ska ställa upp tal refereras ofta till att eleven ska använda sin abakus.
- Använd gärna verkliga saker så långt det är möjligt. Samla till exempel på förpackningar under läsåret för att kunna arbeta med volym och former.
- Finns det möjlighet att arbeta med riktiga pengar lär sig eleven att känna igen olika mynt och sedlar.
- Fördjupad information om matematiknotation i e-böcker i Textview-format: <http://asciimath.org/>

Matematikhandledningar

- *Räkna med mig, matematik för punktskriftsläsande elever* (artikelnummer 10386).
- *Räkna med abakus*, handledning och övningsbok (artikelnummer 11600 och 11602).

Matematikmaterial i SPSM:s webbutik

Sök i webbutiken efter laborativt material, matematik eller målgrupp synnedsättning.

Exempel på material:

- Abakus (artikelnummer 10270, 10271)
- Gradskiva (artikelnummer 13263)
- Korkplatta (artikelnummer 15001)
- Linjal (artikelnummer 13260, 13261)
- Mönsterram (artikelnummer 13274)
- Sorteringsfack (artikelnummer 13264, 13265, 13266)
- Vinkelhake (artikelnummer 13262)

Rita egna bilder

- Om du ritar bilder till eleven, förenkla så mycket som möjligt. Glöm inte att förklara bild och sammanhang tydligt.
- Ritmuff eller vanligt papper på en Blackboard (artikelnummer 10326) kan användas för att rita och förklara enkla bilder eller förhållanden. Dessa kan även användas av eleven själv.
- Att använda dessa ritverktyg i kombination med korkplatta är ett annat sätt. Då kan man sticka nålar i bilden och dra sträckor med tråd.
- Vaxsnöre är också ett användbart material för att skapa egna bilder eller markera saker på svällpappersbilder.

Bildbeskrivningar

Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

27

Foto på en tjej i rosa linne. Tjejen sitter vid ett bord och skriver i en bok.

30

Foto på en tjej som sitter med benen i kors. Tjejen läser på ett vykort som hon håller i ena handen. I andra handen håller hon en penna mot hakan. Hon har vitt linne, röda shorts, armband och flera långa halsband.

32

Foto på en kille i grön t-shirt. Killen tittar på en analog väckarklocka som han håller i ena handen. Den andra handen håller han om hakan.

63

Foto på en leende tjej som sitter ute med en kaffekopp framför sig. Intill henne flyger tre duvor. I bakgrunden syns ett högt hus med många fönster.

76

En tecknad bild på en piraya. Den är uppdelad i tre delar: huvudet (inledning), kroppen (avhandling) och stjärten (avslutning).

78

Foto på en kille med grå keps och röd hoodie. Han har hörlurar med kåpor.

145

Tecknad serie med fyra serierutor. Varje rutas text lyder:

Ruta 1: Sagan om ringen (Hela trilogin)

Ruta 2: Frodo har fått en magisk ring men den onde Sauron vill ha den, för att då kan han styra hela världen.

Ruta 3: Frodo måste bege sig till Domedagsberget för att förgöra ringen men en massa orcher och en massa annat otyg vill stoppa honom.

Ruta 4: Till slut kommer Frodo fram och kastar ner ringen i elden.

170

Foto på några personer som gör handrörelser som i en dans. De har långa smala lösna glar på alla fingrarna.

171

Foto på en tjej med guldkrona och många silver- och guldsmycken. Hon gestikulerar med armarna i en dans. I bakgrunden syns flera dansare.

195

Foto på några personer som sitter i en föreläsningssal. En tjej läser i en bok och en annan tjej sitter med sin dator framför sig.

226

Foto på några elever i ett klassrum. En tjej med huvudet som vilar på handen ser ut att fundera. Bakom eleverna finns svarta tavlan med mattetal.

230

Foto på en kille som sitter och skriver i en bok. Intill killen ligger en hund. Killen håller ena handen på hunden.

250

Foto på två tjejer och två killar. En av killarna håller i en surfplatta och alla tittar på den.